לד: חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

לי בידך והלה אומר אין לך בידי אלא ממשים וממשים איני יודע ממון שאינו יכול לישבע משלם והיינו כר' אבא ומיהו איכא למימר דר"נ דמוקי מתני' כר"מ וכמו שמפרש ר' אבא הוא סבר כר' יוסי אבל עוד קשה דבשמעתין משמע דהלכתא כר' אבא מדקאמרינן סבור רבנן קמיה דאביי למימר דהיינו נסכא דר' אבא וקאמר נמי אלא מי דמיא לרבי אבא כו' וכו"מ קי"ל כרב נחמן בדיני ועוד תימה דהתם גבי יתומים מן היתומים קאמרי רב ושמואל דאם מת לזה בחיי מלוה כבר נתחייב מלוה לבני לזה שבועה ואין אדם מורש שבועה לבניו ומתוך שאין התובעין יכולין לישבע פטור הנתבע ור"א פליג עליה (שם מח.) וקאמר יורשין נשבעין שבועת יורשים ונוטלין והיינו ברבי אבא דמתוך שאינו יכול לישבע או תובע או הנתבע משלם הנתבע ומסיק התם דעבד רב ושמואל עבד דעבד ברבי אלעזר עבד ומפרש ר"ת דרב נחמן שפיר סבר כר' אבא בנסכא ובמנה יש לי בידך וא"ל אין לך בידי אלא ממשים וממשים איני יודע ודוקא בשניהם תשודין פסיק רב נחמן כר' יוסי דאמר יחלוקו ורבי אבא בשניהם תשודין מודה לר"נ דהלכה כרבי יוסי וטעמא משום דקנסינן שכנגדו לפי שהוא חשוד הלכך מפסיד החצי אבל בעלמא מתחייב שבועה ואינו יכול לישבע משלם והא דקאמר התם דרבותיה שבא"י ר' אבא לאו למימר דר' אבא סבר לה כר"מ אלא דדייק כיון דר' אבא בעלמא סבר דמתוך שאינו יכול לישבע משלם אית לן למימר דאיהו מפרש מילתיה דר"מ דחזרה שבועה לבחוב לה והלכה כר"נ בשניהם תשודים וכר' אבא בנסכא ודוקא ביתומים מסקינן דעבד כרב ושמואל עבד ודעבד כר"א עבד דאמר כדאמר הכי דלא להוסיף עלה אבל אין לפרש (ב) טעמא דרב נחמן דאמר יחלוקו משום דר' אבא דכיון דשניהם תשודים ה"ל כאילו תרוייהו מחויבים שבועה ואין יכולין והלכך כל אחד מפסיד חצי ורבי אבא סבר כיון דעיקר שבועה על הנתבע ואין יכול לישבע משלם הכל דא"כ ר' אבא ורב נחמן מנו סברי שפיר כרב ושמואל ביתומים מן היתומים כי מת לזה בחיי מלוה ומפסידין בני מלוה כיון דאין יכולין לישבע ואין טוענין כמו שמפסיד שבנגדו חשוד על השבועה החצי שאינו טוען כשגם הוא חשוד וכפ' כל הנשבעין (שבועות דף מז.) משמע כל הסוגיא דרב ושמואל פליגי אדרב נחמן ואדרבי אבא (ג)ועכ"כ נ"ל ע"כ דלרבי אבא וכן לרב נחמן מתוך שאינו יכול לישבע אפילו התובע משלם הנתבע כדפרי':

ההוא ארבא דהוו מינצו וכו'. הדין כל דאלים גבר וא"ת מ"ש משנים תוחזין בטלית דאמר בריש ב"מ (דף ב. ושם ד"ה ויחלוקו) דיחלוקו ומפרש ר"ת דתוחזין שאני דכיון דשניהם שוחזקים אין לנו להניח שיגזול האחד לחבירו דחשיב כאילו אנו יודעין שיש לשניהן חלק בה שכל דבר יש להעמיד בחזקת מי שהוא בידו כדאמרי' גבי נסכא דר' אבא דאע"ג דאמר בידי חטפי חשבינן ליה גזלן וחייב לשלם כאילו הוא ברור שהיתה הנסכא של אותו שהיה מוחזק בה והא דמדמי ליה התם טלית לשאר [יהא מונח עד שיבא אליהו] אע"ג דבשאר דהתם אין שום אחד מוחזק ל"ל דשאר נמי חשיב להו כאילו שניהם מוחזקים בו כיון דמכח שניהם נפקד ולריב"א נראה דלאו דוקא תוחזין מדמדמי לה לשאר ומדשמעתין איכא לשנויי כדמשני התם אפי' תימא ר' יוסי התם ודאי איכא רמאי הכא אימור תרוייהו בהדי הדדי אגבהוה הכי נמי בתרבא כיון דאיכא רמאי לא יחלוקו אלא הוי דינא כל דאלים גבר והא דלא אמרינן בשנים שהפקידו כל דאלים גבר משום דלא מפקינן כדאמרינן הכא אי תפסינן לא מפקינן אבל מ"ד מפקינן לא אתי שפיר ומאי פריך נמי בסמוך מב' שטרות וממחליף פריה בחמור והא התם ליכא רמאי ואין נראה (ג) דהא אי טעמא לא מסיק אלא לאוקומי מתני' כר' יוסי אבל לרבנן קאמר התם האי מנה ודאי דחד מיניהו הוא אבל טלית דאיכא למימר דתרוייהו הוא יחלוקו ולהכי טעמא ה"נ הוה לן למימר יחלוקו דאפשר להיות דהוה תרבא דתרוייהו ועוד פי' ריב"א דהיכא דתוחזין אפי' איכא רמאי יחלוקו כדתניא התם בפ"ק (דף ז.) גבי שנים תוחזין בשטר וקשיא לר"י דא"כ היכי פריך לפירושו (שם דף ב.) והא נמי כשאר דמיא דאיכא למימר תוחזין שאני דהא מהניא אפילו היכא דאיכא רמאי ועוד מאי פריך התם (דף ז.) וליתא ליה לרבי מתני' דשנים תוחזין בטלית הא ע"כ יש חילוק בין דין שטר לדין טלית דבטלית אפי' אין תוחזין יחלוקו ובשטר כי אין תוחזין הוי דין כל דאלים גבר: **רב** הונא אמר תפסינן. פי' הקונטו' משום דמפקינן ורב יהודה דאמר לא תפסינן משום דאי תפסינן לא מפקינן ואין נראה לר"י לתלות זה בזה מדלא פליגי הנהו אמוראי גופייהו במפקינן הגך דפליגי בתפסינן לכך נראה דר"ה דאמר דתפסינן אפי' למאן דאמר לא מפקינן דמהימנינא ליה שיבא עדים ורב יהודה דאמר לא תפסינן אפי' למ"ד מפקינן היינו היכא דתפסינן כבר אבל לכתחילה לא תפסינן דחיישינן דלמא לא מייתי עדים ולא נדע לברר של מי הוא ולמי להחזיר ולכך אין לנו ליכנס בדבר: **ומ"ש** משני שטרות בו'. בשטרות מכר או מתנה חייבי ולכך לשמואל דאמר אודא לא דמיא להא דתנן בפ' מי שהיה נשוי (כתובות דף נג.) היו כולן יוצאות ביום אחד ואין שם אלא מנה אחד כולן מולקות בשוה דהתם בשעבוד חייבי דאין שעבוד אל אלא מאותה שעה שמוכים ממון שטר שמתחיל השעבוד דהיינו ממחרת יום שנכתבו דביום שנכתבו אין מוכים מתוך השטר מתי התחיל אם בנקר אם בערב אבל מתנה או מכר כל הקודם באותו יום עלמו זכה:

רב

מסורת הש"ס

(א) נ"ל ולא נק.

הגהות הב"ח

(א) גם' תיפסיה עד דמייתינא: (ב) תוס' ד"ה (בע"ח) וכל וכו' דטעמא דרב נחמן דאמר יחלוקו משום דכיון כל"ל ומיכות דר' אבא נתחק: (ג) ר"ה הכא וכו' ואין נראה לר"י דהא:

מוסף רש"י

משני שטרות היוצאין ביום אחד. מכר שדה לאחת לשני בני אדם ביום אחד (כתובות צז.).

ההוא ארבא דהוו מינצו עלה בי תרי האי אמר דידי היא והאי אמר דידי היא אתא חד מינייהו לבי דינא ואמר תיפסוה (א) אדמייתינא סהדי דדידי היא תפסינן או לא תפסינן רב הונא אמר תפסינן רב יהודה אמר [א]לא תפסינן אזל ולא אשכח סהדי אמר להו אפקוה וכל דאלים גבר מפקינן או לא מפקינן רב יהודה אמר [ב]לא מפקינן רב פפא אמר מפקינן והלכתא לא תפסינן והיכא דתפס לא מפקינן: זה אומר של אבותי וזה אומר של אבותי (ג)אמר רב נחמן [ג]כל דאלים גבר ומאי שנא [ד]משני שטרות היוצאין ביום אחד דרב

מסורת הש"ס

(ד) נ"ל ולא נק.

הגהות הב"ח

(ד) נ"ל ומיכות דר' אבא נתחק:

מוסף רש"י

(ד) ניכין ס.). (ג) כתובות נד., (ג) נ"ל ולא נק.

עין משפט נר מצוה

מנ א ב מי' פ"ו מהל' טוען הל' ו סמג עשין לה טוש"ע מ"מ מי' קלט סעיף ג:
ג ג מי' שם סע"ו הל' ד סמג שם טוש"ע מ"מ שם סעיף ג וסי' קמו סעיף כב (ובהל אלפס פוד בכתובות פ"ב דף קי:):

רבינו גרשום

תפסוה. ברשותייכו בכח ב"ד לפי שאיני מאמינה לו דשמא יפכרנה: אמר להו. הואיל ולא מצאתי עדים אפקוה מרשותייכו ואוהבה בינינו כדמעיקרא וכל דאלים בכח יותר להוציא מיד חבירו גבר ותהא לו עד שיביאו עדים ואח"כ נותן למי שהעדים מעידין: רב יהודה אמר. הואיל דתפסוה בית דין מזה (חדא) לא מפקינן מידם עד דמייתי חד מינייהו סהדי. והלכתא לא תפסי' לכתחלה דשמא מבדה תתן עינו בה והיאך נוציאנה מיד זה בדבורו של זה ואי תפסוה לא מפקינן: ומ"ש משני שטרות היוצאין ביום אחד. שהיו שניהן באין שהלוו לו כאחד ביום א' ולכל א' מהם משועבד קרקע ומכרו לא' והן באין לטורפן ראין שטר א' מהם מוקדם מחבירו:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com